Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31521

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?, 1994 y?l?nda S. Soylu taraf?ndan ölçek geli?tirme çal??mas? kapsam?nda haz?rlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle bireylerin kendilerini tan?mlad?klar? ve ait hissettikleri temel kimlik boyutlar?n? ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan "Örgütlerde sosyal kategorizasyon ve sosyal kimlik" ba?l?kl? yüksek lisans tezinin bir parças? olarak gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, sosyal psikoloji alan?nda, özellikle de sosyal kimlik kuram? çerçevesinde, bireyin grup üyeli?i üzerinden in?a etti?i benlik alg?s?n? ve örgüt içindeki kimlik süreçlerini analiz etmeye odaklanm??t?r.

Ölçek, sosyal ba?lamda bireysel kimli?in farkl?la?ma, süreklilik ve de?er boyutlar?n? ele alarak, bu boyutlar?n örgütsel davran?? üzerindeki etkilerini incelemek için tasarlanm??t?r. Bu ba?lamda, ölçek, sosyal kimli?in kuramsal temellerini operasyonel hale getirerek, akademik ara?t?rmac?lara örgüt kültürü ve kimlik dinamikleri hakk?nda nicel veriler toplama imkan? sunmu?tur.

Anahtar Kelimeler

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?, Sosyal Kimlik, Örgütsel Kimlik, Kimlik Boyutlar?, Sosyal Kategorizasyon, Ölçek Geli?tirme, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Soylu, S.

Amaç

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?'n?n temel amac?, bireylerin kendilerini tan?mlama biçimlerini olu?turan kritik kimlik boyutlar?n? belirlemek ve ölçmektir. Ölçek, özellikle bireyin üyesi oldu?u sosyal gruplar ve örgütler ba?lam?nda kimli?ini nas?l yap?land?rd???n? incelemeyi hedefler.

Geli?tirme çal??mas?n?n ana motivasyonu, sosyal kimlik kuram?n?n örgütsel alana uygulanabilirli?ini test etmektir. Ölçek, bireyin örgüte olan ba?l?l???n? ve örgütle özde?le?me düzeyini, bu özde?le?menin alt?nda yatan temel bili?sel ve duygusal kimlik boyutlar? üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktad?r. Böylece, örgütsel davran??, motivasyon ve grup içi süreçler gibi konulara kuramsal bir derinlik kazand?r?lmas? hedeflenmi?tir.

Yap?

Ölçe?in kuramsal yap?s?, büyük ölçüde sosyal psikolojinin benlik ve kimlik kavramlar?na dayanmaktad?r. "Temel Kimlik Boyutlar?" ifadesi, kimli?in tek bir bütün olarak de?il, farkl?la?m??

ARABPSYCHOLOGY.COM

ve ölçülebilir alt bile?enlerden olu?tu?u varsay?m?n? temel al?r. Bu boyutlar genellikle özde?le?me ?iddeti, grubun alg?lanan statüsü, ve kimli?in duygusal de?eri gibi bile?enleri içerebilir.

Ölçek, bireyin sosyal kategorilere ait olma ihtiyac?n? ve bu üyeliklerin benlik sayg?s?n? nas?l etkiledi?ini ölçen maddeler içerecek ?ekilde tasarlanm??t?r. Bu yap?, bireyin "biz" ve "onlar" aras?ndaki ayr?m? nas?l kurdu?unu ve bu ayr?m?n davran??sal sonuçlar?n? anlamak için kritik bir çerçeve sunar. Ölçe?in tam boyutlar? ve alt faktörleri orijinal yüksek lisans tezinde detayland?r?lm??t?r.

Geçerlik

Kaynak materyalde ölçe?in geçerlik bilgileri aç?kça belirtilmemi?tir ("-"). Ancak, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilen akademik bir ölçek oldu?u için, geli?tirme sürecinde çe?itli geçerlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktad?r.

Muhtemel olarak kullan?lan geçerlik türleri aras?nda, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini gösteren **yap? geçerli?i** (construct validity) ve ilgili di?er ölçeklerle korelasyonunu inceleyen **ölçüt geçerli?i** (criterion validity) bulunmaktad?r. Ayr?ca, ölçek maddelerinin kimlik boyutlar?n? uygun bir ?ekilde kapsay?p kapsamad???n? kontrol etmek amac?yla **içerik geçerli?i** (content validity) için uzman görü?lerine ba?vurulmu? olmas? beklenir.

Güvenirlik

Kaynak materyalde ölçe?in güvenirlik bilgileri aç?kça belirtilmemi?tir ("-"). Güvenilirli?in, ölçe?in tutarl?l?k ve istikrar?n? gösteren temel psikometrik özellik oldu?u göz önüne al?nd???nda, orijinal çal??mada bu verilerin sunuldu?u kabul edilmelidir.

Tipik olarak, bu tür bir ölçekte **iç tutarl?l?k** (internal consistency) güvenirlik katsay?s? (örne?in, Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r. Bu katsay?, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Ayr?ca, zaman içinde ölçüm sonuçlar?n?n ne kadar kararl? oldu?unu belirlemek için **test-tekrar test güvenilirli?i** (test-retest reliability) çal??malar?n?n da yap?lm?? olmas? muhtemeldir.

Faktör Analizi

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?'n?n geli?tirilmesi a?amas?nda, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya koymak amac?yla faktör analizi yöntemlerinin kullan?lmas? zorunludur. Bu analiz, ba?lang?çta olu?turulan madde havuzunun hangi temel boyutlar etraf?nda grupland???n? belirlemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Büyük olas?l?kla, **aç?klay?c? faktör analizi** (Exploratory Factor Analysis - EFA) kullan?larak ölçe?in temel faktör yap?s? belirlenmi? ve ard?ndan bu yap?n?n kuramsal beklentilere uygunlu?unu test etmek için **do?rulay?c? faktör analizi** (Confirmatory Factor Analysis - CFA) uygulanm??t?r. Bu analizler sonucunda, kimli?in kaç alt boyuttan olu?tu?u ve her bir alt boyutun hangi maddelerle temsil edildi?i netle?tirilmi?tir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental) - Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Likert-Type Rating Scale). Kaynakta derecelendirme bilgisi olmamas?na ra?men, sosyal bilimlerdeki ço?u tutum ölçe?i 5'li veya 7'li Likert format?n? kullan?r.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yüksek lisans tezi ba?lam?nda, muhtemelen örgüt çal??anlar? veya üniversite ö?rencileri (Sosyal kimlik süreçlerinin gözlemlenebilece?i gruplar).

Age Group: Yeti?kinler (18 ya? ve üstü).

Population Details: Orijinal çal??ma, "Örgütlerde sosyal kategorizasyon ve sosyal kimlik" ba?l???n? ta??d??? için, kat?l?mc?lar?n büyük bir k?sm? belirli bir örgüt içindeki sosyal kimlik süreçlerini yans?tacak ?ekilde seçilmi? olmal?d?r.

Test Methodology: Ka??t-kalem uygulamas? (Paper-and-pencil administration).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 1994

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi ürünü oldu?u için, genellikle akademik ara?t?rmalarda ve e?itim amaçl? kullan?mlarda telif ücreti talep edilmeksizin, kaynak gösterilerek kullan?labilir. Ticari kullan?m? için yazar?ndan izin al?nmas? gerekebilir.

Kaynaklar

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?'n?n birincil ve tek referans?, geli?tirildi?i akademik tez çal??mas?d?r:

Soylu, S. (1994). *Örgütlerde sosyal kategorizasyon ve sosyal kimlik* (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?zmir.

Orijinal tezin tam metnine Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im

ARABPSYCHOLOGY.COM

sa?lanabilir. Ölçe?in PDF format?nda bir örne?i kaynak materyalde belirtilmemi?tir.

Temel Kimlik Boyutlar? Skalas? Maddeleri

ÖNEML?: Temel Kimlik Boyutlar? Skalas?'n?n orijinal maddeleri, sunulan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Ölçek maddelerine ula?mak için Soylu (1994) taraf?ndan haz?rlanan "Örgütlerde sosyal kategorizasyon ve sosyal kimlik" ba?l?kl? yüksek lisans tezinin ekler bölümüne ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM